

Fa cent anys

Ramon Casanoves Articulista

Com diu l'adagi, segurament castellà: "D'aquí a cent anys, tots calbs". Però no em refereixo al futur, sinó a la situació d'ara fa cent anys i, per tant, tret d'una senyora que ens llegeix de més de cent, tots els altres: "Érem a Olot a fer barretines", com es classificava antigament els que encara no havien nascut.

Sí! Fa cent anys, el 1914, va esclatar la primera Guerra Mundial amb molts morts, ferits, gana, misèria i sofriments; o que s'inaugurà el Canal de Panamà que unia dos oceans; o que Enric Prat de la Riba proclamava la Mancomunitat de Catalunya, en un ambient social on la convivència no era pas fàcil. La gran proesa que va representar la Renaixença del segle XIX, en recuperar el sentiment de catalanitat i la dignitat de la mil·lenària llengua, es va barrejar amb les lluites fricatives entre la patronal, els obrers, el pistolisme i la Setmana Tràgica amb la crema de convents i esglésies, en començar el segle XX. Però Prat de la Riba, el president de la Diputació de Barcelona des de 1907, no defallia mai. La idea que tenia de Catalunya cada dia se li feia més imperiosa i clara: avançar amb pas ferm, però harmònic, posar ordre, legislar, conservar, endreçar, dinamitzar i, en definitiva, normalitzar-ho tot. I per fer-ho, serien necessaris molts recursos que haurien de venir principalment de mancomunar les quatre diputacions provincials catalanes: la de Barcelona, la de Tarragona, la de Lleida i la de Girona.

A l'hora dels cafès, el licor i els cigars havans, tenia citats uns invitats molt seleccionats, a la casa pairal que Prat tenia a Castellterçol. Necessitava urgentment un acte d'adhesió i suport al seu ideari polític, que va exposar sintèticament davant els il·lustres contertulians: "Hem d'ampliar la xarxa de carreteres a 218 pobles i fer arribar el telèfon a 372 municipis, modernitzar la Casa de la Maternitat, recuperar i restaurar el Palau de la Generalitat, establir l'Institut d'Estudis Catalans i les noves Normes Ortogràfiques, crear el Consell d'Investigació Pedagògica, fundar la Biblioteca de Catalunya i les biblioteques populars a les capitals de comarca, estimular la creació de l'Escola del Treball, la Superior d'Agricultura, la de Funcionaris, de l'Administració Local, la d'Art Dramàtic, de Biblioteques, la Superior de Bells Oficis, la d'Infermeres, el Servei Geològic, el Servei Geogràfic, els cellers (catedrals) del vi, principalment als pobles de Tarragona. Hem de crear el Servei Meteorològic de Catalunya i fer que les escoles tècniques de Canet, Sitges, Terrassa, Mataró, Badalona, Vilanova i la Geltrú, Sabadell i Manresa s'incorporin a la Universitat Industrial. I l'Exposició de maquinària agrícola a Lleida. Més que tendències polítiques, vull continuïtat i eficàcia". Els assistents a la reunió en sortiren entusiasmats i un va exclamar amb raó: "En Prat de la Riba és el seny ordenador de Catalunya".

Arribar al 1914, políticament no va ser fàcil i obtenir la ces-

sió de competències i recursos per part del poder central va ser impossible. La Mancomunitat, federació voluntària de les quatre diputacions provincials, va recuperar la unitat trencada per la divisió provincial de 1833. S'estava preparant la nova Mancomunitat des del 1908, venent muntanyes de dificultats internes i partidistes. La Diputació de Girona, com la de Barcelona, estava governada per la Lliga Regionalista; la de Lleida, estava governada pel partit monàrquic liberal espanyol, i la de Tarragona, era del partit republicà autonomista. Consultats els ajuntaments catalans, 1.030 votaren sí! a la fusió de les diputacions, 55 abstencions i 2 votaren en contra. Una gran manifestació a Barcelona, l'octubre del 1913, reclava la Mancomunitat a l'Estat, mentre Francesc Cambó defensava a les Corts espanyoles el dret de les diputacions catalanes a mancomunar-se. Finalment, amb moltes dificultats, el govern conservador d'Eduardo Dato va permetre la constitució de la Mancomunitat el 18 de desembre de 1913, que també permetria mancomunar-se a les altres províncies d'Espanya, però cap més ho va demanar.

Aquell abril de 1914, Enric Prat de la Riba deia: "Des d'aquest moment, senyors diputats, Catalunya te una institució que la representa tota sencera, que donarà forma corporal a la seva unitat espiritual". L'any 1917, en el seu darrer mandat, deia: "No hem aconseguit la Mancomunitat per fer una diputació més gran, tots sentim que la voluntat popular exigeix imperiosament, més o menys accentuades, formes d'Estat". L'agost d'aquest mateix any, a l'edat de 47 anys, Enric Prat de la Riba moria sobtadament. Per succeir-lo, l'assemblea de la Mancomunitat elegí Josep Puig i Cadafalch, membre fundador de l'Institut d'Estudis Catalans, historiador de l'art i famós arquitecte d'edificis importants que havia estat l'ajudant més eficaç del desaparegut President.

La Mancomunitat va existir enmig de les crisis constants dels governs de l'Estat, amb ministres catalans a Madrid com Francesc Cambó, ministre de Foment. L'entrada dels EEUU a la Gran Guerra. L'esclat de la revolució Russa amb l'execució del Tzar i de la seva família i la formació d'un govern bolxevic. El primer sufragi femení per a dones de més de 30 anys al Regne Unit. Mussolini funda el Fascis. Drexler funda el Partit Obrer Nazi. Creació de la Societat de Nacions. Dissolució de la CNT. Assassinat d'Eduardo Dato. Fundació del Partit Comunista d'Espanya. Fundació del partit feixista italià. Hitler líder del nacionalsocialisme alemany. Unió de les Repúbliques Soviètiques, mort de Lenin i pujada de Stalin. Fundació del partit Estat Català. El 1923, cop d'estat de Miguel Primo de Ribera i proclamació de la dictadura militar a Espanya. El 1925, dissolució de la Mancomunitat de Catalunya.

Entro a l'exposició sobre la Mancomunitat que hi ha a la Diputació de Barcelona, amb l'objectiu de posar les mans planes sobre la taula original del despatx d'Enric Prat de la Riba, de fusta tallada, probablement d'origen francès i d'estil Lluís d'Orleans. Va ser un homenatge molt particular.

Protagonistes

Gil Vigué

Alumne de l'escola

Mare de Déu de la Gleva

Gil Vigué estudia 5è de Primària a l'escola Mare de

Déu de la Gleva i ha quedat subcampió estatal al concurs de matemàtiques Pangea. Hi participaven 5.000 alumnes, és a dir, que la cosa té molt de mèrit.

Anna Erra

Regidora d'Educació,

Turisme i Comerç de Vic

No ha estat cap sorpresa: Anna Erra, actual primera tinent

d'alcalde de l'Ajuntament de Vic, s'ha postulat com a candidata de Convergència a l'alcaldia. El partit hi està d'acord, però ara falta saber què hi diuen els socis, els d'Unió.

Jordi Dot

Entrenador

de l'AEC Manlleu

El Manlleu va jugar diumenge l'últim partit de la tempo-

rada. Va ser contra la Rapi-tenca i va guanyar per 1 a 0. El partit, però, tenia un fet emotiu: Jordi Dot s'acomia-dava del Manlleu després de vuit anys, els dos últims com a entrenador.

Xavier Flores

Dir. general d'Infraestructures

i Mobilitat Terrestre

Es veu que feia temps que estava previst fer obres als

túnels de Figaró, a la C-17. Per tant, haurien pogut programar-ho tot millor, perquè les cues que han provocat alguns dies han estat espectaculars i exasperants per als pobres conductors.

A corre-cuita

jcomajoan.blogspot.com

Josep Comajoan

Dimarts a l'Angle obert d'EL 9 TV fem tertúlia sobre la recomanació de Josep M. Vila d'Abadal de no

complicar-se la vida i penjar la bandera espanyola si ho mana un jutge. Els incrèduls podeu recuperar les paraules de l'alcalde de Vic -i president de l'AMI!- a EL9NOU. CAT. També hi podeu trobar el vídeo de la tertúlia amb les paraules realistes però alhora tenaces de Jordi Fàbrega, de qui de tant en tant encara em ve al cap l'entusiasme i la passió que traspuava el dia que el vaig conèixer, en aquell ara ja llunyà 1986, dins aquell autocar, camí

"Que s'aparti del camí dels que ho tenim clar"

de Reus a l'acte de joves del segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Aquell dia que tants de la nostra generació van refermar-se en la idea de nació, de la nació completa, que van assumir que eren "la veu d'un poble", que diu Estellés. "I serà la veu del teu poble, / i seràs, per a sempre, poble, / i patiràs, i esperaràs, / i aniràs sempre entre la pols, / et seguirà una polseguera. / I tindràs fam i tindràs set, / no podràs escriure els poemes / i callaràs tota la nit / mentre dormen les teues gents, / i tu sols estaràs despert, / i tu estaràs despert per tots. / No t'han parit per a dormir: /

et pariren per a vetlar / en la llarga nit del teu poble". Però compte que més endavant diu el poeta: "No tot serà, però, silenci. / Car diràs la paraula justa, / la diràs en el moment just". Tornem a Fàbrega, dimarts a la tertúlia, comentant l'última ocurrència de Vila d'Abadal sobre la bandera espanyola: "L'error nostre, dels ajuntaments i de part de la ciutadania que creiem que hem d'anar cap a la independència, podria ser dir: "Bé, ells volen això... siguem pràctics, pragmàtics... fem això... i anem continuant...". Perquè tard o d'hora ens haurem d'enfrontar amb aquest estat. Ens hi haurem

d'enfrontar d'una manera democràtica. Però també de desobediència civil activa. I de desobediència civil activa, com en qualsevol procés d'emancipació nacional arreu del món, vol dir que segurament hi haurà alcaldes, càrrecs electes, persones imputades judicialment per la defensa de les seves idees. I això ho hem d'admetre, i qui no estigui disposat a admetre-ho val més que s'aparti del camí dels que ho tenim clar". Doncs això. "No diràs la teva paraula / amb voluntat d'antologia, / car la diràs honestament, / iradament, sense pensar / en ninguna posterioritat, / com no siga la del teu poble. / Potser et maten o potser / se'n riguen, potser et delaten; / tot això són banalitats. / Allò que val és la consciència / de no ser res si no s'és poble".